

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto skupaj naprej . . . K 30—
pol leta 15—
četrt leta 7-50
na mesec 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 34—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 40—

Vprašanjem glede inzeratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka.
Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaifova ulica št. 5, telefon št. 83.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredno nedelje in praznike.

Inzerati se računajo po porabljenem prostoru in sicer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor; enkrat po 8 vin., dvakrat po 7 vin., trikrat po 6 v. Poslano (enak prostor) 16 vin., parte in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vpostavitve naročilne se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 83.

Upravištvu naj se pošiljajo naročila, reklamacije, inserati l. t. d., to je administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej K 28— | četrt leta 7—
pol leta 14— | na mesec 2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 24.

Zivahnejši boji v Primorju.

NAŠE URADNO POROČILO.

Dunaj, 22. septembra. (Kor. ur.)
Uradno se razglša:

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

Zapadno od Ohridskega jezera so avstro - ogrske in nemške čete v težkem boju zavrnilo močan francoski napad.

VZHODNO BOJIŠČE.

Pri avstro - ogrskih četah nobenih posebnih dogodkov.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Nelzpremenjeno.

Sej generalnega štaba.

Dunaj, 23. septembra. (Kor. ur.)
Uradno se razglša:

VZHODNO BOJIŠČE.

V Bukovini smo zavrnilo sovražne izvidne oddelke. Sicer le malo bojnega delovanja.

ITALIJANSKO BOJIŠČE.

Južni del Banjske planote in gore Sv. Gabriela sta stala pod živahnim artiljerijskim ognjem.

JUGO - VZHODNO BOJIŠČE.

V pokrajini ob Skumbliju smo pregnali Francoze z neke višine. Drzno vodenemu avstro - ogrskemu oddelku se je posrečilo prodreti za sovražno črto ter tam razpršiti močno rezervo.

Sej generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 22. septembra. (Kor. u.)
Wolffov urad poroča:
Veliki glavni stan.

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armada fronta prestolonaslednika Rupprehta Bavarskega.

Po silnih ognjenih sunkih, katerim so sledili le pri St. Julijenu brezuspešni delni napadi sovražnika, je včeraj dopoldne ognjeni boj ob flandrski fronti popustil. Od opoldneva naprej se je stopnjeval ob obali in od Ysera do Deule zopet do velike sile.

Ob 6. zvečer se je pričel od Langhemarka do Hollebeke na mah najsilnejši bobnajoči ogenj, ki je trajal eno uro. Z njim v zvezi je prešla angleška pehota na mnogih točkah fronte zopet v napad. Kjer se je med železnice na Boesinghe - Staden in Ypres - Roulers sovražni napad v uničujočem obrambnem učinkovanju naše artiljerije razvil, smo ga v bližinskem boju zavrnilo. Bolj proti jugu do kanala Hollebeke je sila našega uničujočega ognja zlomila sovražno napadalno voljo. Samo osamljeno so prišle angleške napadalne čete iz njihovih pozicij v rupi. Bili so zavrženi. Danes zjutraj so se po novem stopnjevanju ognja razvili krajevni infanterijski boji, ki so vsi potekali za nas ugodno.

Pri drugih armadah zapadne fronte je vladalo skoro povsod slabotno delovanje.

V bojih na Flandrskem so bili letalci odlično udeleženi. Oba zadnja dneva so naši letalci strmoglavili na tla 29 sovražnih letal in 2 privzeta balona, trije naši letalci so bili zbiti. Nadporočnik Schleich je dosegel svojo 21. in 22. zmago v zraku, poročnik v. Bülow je zbil svojega 21. nasprotnika, poročnika Wüsthof in Adam sta sestrelila 2 letalca.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generalfeldmarš. princa Leopolda Bavarskega.

Na zapadnem bregu Dvine se je posrečilo pod poveljništvom generalajntanta Egonu grofa Schmettowa se borečim divizijam z dobro pripravljenim in mogočno izvršenim napadom prebiti ruske pozicije severozapadno od Jakobštata. Izborna učinkovanje artiljerije in metal min je napravilo pot infanteriji ter so jo letalci pod vodstvom ritmistrja princa Friderika Sigismunda Pruskega kljub neugodnemu vremenu zelo dobro podpirali. V silnem sunku smo vrgli sovražnika nazaj proti reki. Pod pritiskom naših čet je opustil na širini 40 km in v globini kakih 10 km mostišče na zapadnem bregu Dvine ter zbežal z vso naglico na vzhodni breg. Jakobštata je v naših rokah. Dosedaj poročajo o več kakor 4000 ruskih vjetnikih in nad 50 topovih kot plen.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

V gorati pokrajini med Ohridskim jezerom in dolino Skumblija so močne francoske sile napadle. Nemške in avstro - ogrske čete so vrgle v trdovratnem boju sovražnika nazaj.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berolin, 23. septembra. (Kor. u.)
Wolffov urad poroča:
Veliki glavni stan.

ZAPADNO BOJIŠČE.

Armada fronta prestolonaslednika Rupprehta Bavarskega.

Neki angleški monitor je z opazovanjem letalcev včeraj zjutraj obstreljeval Ostende. Nekaj granat je zadelo katedralo, kjer se je vršila jutranja božja služba. Sedem Belgijcev je bilo ubitih, 24 težko ranjenih. Monitor je bil od ognja naših obrežnih baterij pregnan.

Na flandrski fronti na kopnem je ostal artiljerijski ogenj po končanih jutranjih bojih menjajoče se močan. Proti večeru se je zgostil sovražni ogenj zopet severovzhodno od Ypresa do bobnajočega ognja. Sledili so močni delni napadi Angležev jugovzhodno od St. Juliena. Sovražnika smo vrgli nazaj. Ponoči pri popuščačem ognju nobenega infanterijskega delovanja.

Angleško stotnijo, ki je po silnem ognjenem sunku vdrila pri Monchyju, jugovzhodno od Arrasa v naše jarke, smo v bližinskem boju pregnali. V bojih v predpolju južno od ceste Cambrai - Bapaume ter ob Sommi in Oisi so ostali vjeti v naših rokah.

Armada fronta nemškega prestolonaslednika.

Ob Aisni, ob Brimontu in v nekaterih odsekih Champagne je prišlo včasih do živahnega bojnega delovanja artiljerije. V številnih izvidnih sunkih, ki so pripeljali na mnogih točkah naše napadalne čete tja v zadnje črte francoskih bojnih naprav, smo mogli vjeti več mož, dasi brezval je sovražnik skoraj povsod bežal. Naša posadka v jarku je na nekaterih točkah zavrnila francoske izvidnike. Pred Verdunom je popoldne narasel ogenj do večje sile.

Nasprotniki so izgubili včeraj 14 letal in en privezni balon. Nadporočnik Berthold je izvojeval 23. zma-

go v zraku, podnarednik Thoni je zbil v boju v zraku zopet 2 sovražna letalca.

VZHODNO BOJIŠČE.

Armada fronta generalfeldmarš. princa Leopolda Bavarskega.

V mostišču pri Jakobštatu smo našli v naglo zapuščenih ruskih pozicijah mnogo vojnega oročja. Naše čete so dosegle Dvino na vseh točkah od Levenhova do Stokmanshova. V Plasku so izbruhli vsled ruskega obstreljevanja požari.

MAKEDONSKO BOJIŠČE.

V veliki vročini — na solncu do 65° so se vršili boji samo zapadno od Ohridskega jezera. Tam so nemške in avstro - ogrske čete iztrgale Rusom v naskoku višino pri Konnovi.

Prvi generalni kvartirni mojster v. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 23. septembra. (Kor. u.)

Wolffov urad poroča:
Veliki glavni stan, dne 23. septembra zvečer:

Razen živahnega artiljerijskega boja na Flandrskem se dosedaj s frontni poročalo ničesar posebnega.

Zivahnejše bojevanje na soški fronti. Iz vojnoporočevalskega stana 23. septembra: Južni del banjske visoke planote kakor tudi frontni nabiralni prostori so trajno pod sovražnim artiljerijskim ognjem, ki se je stopnjeval popoldne do velike ljutosti. Na hribu Sv. Gabriela je trajal živahni artiljerijski razpršilni ogenj vso noč. Na južnem krilu je prišlo do bojev z ročnimi granatami. Med Vipavsko dolino in morjem neznatno artiljerijsko delovanje. Mestoma kratke ognjeni napadi. Sovražno letalsko delovanje je bilo živahno.

Voditeljski talent poveljnika Borojevića. Major Franz Karl Endres piše v »M. N. N.« o enajsti soški bitki med drugim: Ko se je delujoči glavni napad na severnem delu soške fronte uveljavil, se je mogel Borojević še umakniti. Pokazal se je njegov voditeljski talent, ker je storil to pravočasno in vobliki, ki je omogočila armadi oditi v redu v novo pozicijo. V jasni presoji tega, kaj se more storiti vojaško in kaj presega meje možnosti, tiči dokaz za strateški talent tako utemeljen kakor na političnem polju za politični talent. Politiko imenuje Bismarck zbog tega umetnost možnosti, kateri znak more veljati tudi za strategijo. Umik se je izvršil že 20., torej drugi dan bitke. Italijani so prodirali, niso pa mogli zbrati več zadosti moči, da bi vzeli drugo avstrijsko pozicijo. Tako je končni rezultat enajste soške bitke samo taktičen uspeh Italijanov na banjski planoti, pridobili pa niso nikakega strateškega uspeha. Hrib Sv. Gabriela je sedaj važna notranja zapletljiva točka, kakršne točke so izpostavljene obsejnim napadom in koncentričnemu ognju ter jih je jako težko držati. Zato moremo računati na nove ljute boje na tej točki.

Duh revolte koraka po deželi. Hans Barth piše v »Berliner Tageblattu« o trdni Italiji: Italijansko vojno časopisje, ki sicer prekipava patetičnih bojnih spevov in himen na Cadornove zmage, govori sedaj, da duh revolte koraka po deželi in misli, da je prišel njegov čas in da je notranji sovražnik otvoril svojo generalno ofenzivo proti vojni in domovini. »Börsenzeitung« meni, da treba jako svariti pred napačnim pojmovanjem, kakor da bi se razme-

re v Italiji nahajale že v ogromnem razkroju.

Preveč francoskih slavošpevov. Poprej so na Francoskem sploh precej hladno sodili o italijanski fronti in često je francosko časopisje izreklo kako pikro besedo, katera ni prav nič ugajala v Italiji. Tekom enajste italijanske ofenzive pa je francosko bojno časopisje hvallilo ditirambično italijansko armado in pretiravalo uspehe. Francozi so pisali že, da je zavzet Sv. Gabrijel in poročali so celo o letalskem vpadu na Dunaj. Tako poročila pa so prijemali francoski časopisi iz Rima. V Italiji vendar ni bilo mogoče tako na debelo zavijati resnico in varati javnost, zato so potovala taka poročila v francosko časopisje. Italijanski vladi je bilo konečno le preveč te komedije, zato se je obrnila do francoske vlade, ki naj prepreči v bodoče časniško poročevanje take vrste. Francoska vlada je v to svrhu poslala v Rim enega oficirja francoske vojaške cenzure.

Cadorna in angleški vojni minister. Angleški državni tajnik za vojno Lord Derby je posetil italijansko fronto te dni. Z njim je bila vojaška komisija štirih generalov. Bili so na Krasu, ob Soči in v Dolomitih. Slednjič so šli v Benetke in se od tam odpeljali domov. Pri svojem odhodu je Lord Derby poslal Cadorni poslovilno brzojavko, na katero je Cadorna odgovoril, poudarjaje, da poset je nova zagotovitev popolnega soglasja v mišljenju in delovanju, ki preveva angleško in italijansko armado in združuje oba naroda. Ti poseti tudi oživljajo čustvo, kako globoko sega edinstvo v veliki skupni stvari tudi v bodočnost. — Angleški generali so prišli torej pogledat, kako je pravzaprav to fronto ob Soči, na kateri Cadorna ne more naprej, dasi poroča o velikanskih navalih in naporih. Od enajste soške ofenzive so pričakovali gotovo tudi Angleži, ki so tako krepko pomagali s svojo artiljerijo, da se bo vdala avstrijska črta in se Italijani končno prerinejo do Trsta. Ali to se ni zgodilo. Cadorna je brez dvoma britko tožil Angležem o težkočah ob Soči in prosil pomoči. Kar smo že včeraj poročali, je Lord Derby vzel s seboj iz Italije željo, da se mora Italija na vsak mogoči način podpirati. Tako je brzojavil ob slovesu italijanskemu ministrskemu predsedniku Boselliju. Potemtakem bi imeli Italijani pričakovati še novo angleško pomoč na goriški fronti? Sami so že preslabi in so preveč opešali, da bi mogli še kaj začeti brez velike zavezniške moči. Samo kdo jim bo le mogel dati tako veliko pomoč?

Angleški vojaški krogi za pomoč Cadorni. Preko Amsterdama poročajo, da so angleški krogi prišli do spoznanja, da nemške fronte na Francoskem v doglednem času ne bo mogoče prebiti, ali prebitje ob Soči bi bilo za nadaljnje vojevanje odločujočega pomena. Anglija namerava dati italijanski armadi velike množice artiljerije in municije na razpolago, da bo mogel Cadorna v najkrajšem času pričeti dvanaesto ofenzivo. — V soboto smo poročali, da pojde italijanski kralj sam osebno v Pariz in London prosit pomoči, ker hoče imeti baje tudi infanterijsko pomoč in sicer veliko. Tako se nam napoveduje nova velika bitka na slovenskih goriških tleh, ki ima biti celo odločilna v svetovni vojni. »Petit Journal« poroča z italijanske meje, da z močnejšo pomočjo zaveznikov se ima izvršiti nov napad na soški fronti. Kriza vojaškega in notranjepolitičnega značaja sili Italijane k odločitvi.

Italijanski notranji nemiri. Vesti, ki prihajajo iz Italije, so

nepopolne in često nejasne, tako da ne moremo imeti prave slike o razpoloženju italijanskega ljudstva, kar je sicer glede na sedanje vojne razmere samo po sebi razumljivo. Značilen za notranji položaj Italije je dekret, ki določa sprejem provinc Turin, Alessandria in Genova v vojno zono, katere prihajajo bistveno glede vojne industrije v poštev. Preko Lugana se poroča, da v švicarskih listih trdovratno vzdrževane vesti o ponovnih težkih nemirih v Turinu s stotinami mrtvih in ranjenih se sicer ne potrjujejo, ali soglašajo pa vsa poročila v tem, da revolucionarni duh v delavskem in kmečkem prebivalstvu hitro raste. Sklepanje je bilo radi tega ministrski svet in »Corriere della sera« poroča iz Rima: Ministrski svet se je pečal z vprašanji notranje politike izredne važnosti. Zalostni dogodki, proti katerim treba nastopiti najostreje in nalogodolžneje opravčujejo energične ukrepe, katere je sklenil ministrski svet. Proti vsem oblikam notranjega upora se je treba boriti najkrepkeje. To poročilo brezdvomno potrjuje vesti o izbruhu resnih nemirov v raznih italijanskih mestih. Londonske v Kopenhagen došle brzojavke naznanjajo, da razne stroke v Italiji opuščajo delo, zlasti usodepolno utegne biti upiranje pristaniških delavcev, ki nočejo spraviti z ladij na kopno zalog žita, katero je srečno prebrlo pomorsko nevarnost.

Italijanski socialisti za sklicanje parlamenta. Italijanski socialisti pridno zborujejo in premetirajo notranji in vojni položaj Italije. Na zborovanju socialistične zbornične frakcije in stranki nega centralnega vodstva v Rimu se je poleg drugega sklenilo tudi, da se od vlade zahteva takojšnje sklicanje parlamenta, pred katerim hočejo energično zahtevati konec vojne še v tekočem letu.

»La guerra nostra è poco sentita fra noi.« Profesor Bossi je bil pred vojno eden glavnih hujškecev in kričavec, eden izmed onih, ki so mislili, da treba parkrat zakričati tja proti Trstu, pa bo italijanska armada zajela Trst, njegovo zaledje in segla globoko v notranjost Avstrije. Sedaj pa, ko zaman juriša italijanska vojska proti avstrijski fronti, ko se polašča italijanskega ljudstva temna slutnja nesrečne bodočnosti, je moral vsklikniti profesor Bossi, da za vojno imajo Italijani malo čustva. Poprej so vpili, da je vojna nacionalna, vsakdo soglašal z njo, popularna je, ali sedaj se je vse navdušenje ohladilo in nobenega čustva ni več za vojno. Ljudstvo premišljuje strašne izgube, katere je že stal pohod v Trst. . . . Zato pa je pričakovati, da Cadorna pohiti z novo ofenzivo, kajti čez nekaj časa, kdo ve, kaj se utegne zgoditi v notranjosti države in v armadi.

Živahen sovražni moteči ogenj na obeh straneh doline Casinu. Na drugih delih fronte je prišlo večkrat do bojev s sovražnimi izvidnimi oddelki, ki so potekali vsi za nas uspešno.

Tretji dan nove bitke na Flandrskem je potekel brez nadaljnjih velikih angleških napadov. Če so angleška poročila polna trditve, da se je sedaj posrečilo, boriti se proti nemški obrambni metodi z novim uspešnim napadalnim sistemom, stoji izredno majhni pozitivni angleški uspehi s to trditvijo v čudnem nasprotju. Letalsko delovanje je bilo izredno živahno. Nemške letalske flotile so med drugim razstrelile z bombami pri Poperinghu municijski vlak in več skladišč. V Artoisu in pri St. Quentinu živahno artiljerijsko in patuljsko delovanje. Ob Aisni, na obeh straneh Reimsa in v Champagni je bilo streljanje časih živahnejše. Nemškim patruljam so se posrečili številni sunki.

Na fronti pri Verdunu je streljanje zopet ojačilo. Obrambno delovanje nemških baterij in letalskih flotil je prizadejalo Francozom težke izgube.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

20. septembra. Naš napad od danes jutraj vzhodno od Ypresa je bil izvršen na fronti kakih 8 milj med kanalom Ypres - Comines in železnico Ypres - Staden. Naše čete so imele velik uspeh. Zavezle so pozicije velike vojaške važnosti ter prizadejale sovražniku težke izgube. Zbiranje polkov, ki so bili določeni za napad, se je kljub trajnemu dežju ponovno izvršilo brez dogodka. V zgodnjih jutrajnih urah smo dosegli svoje prve cilje in več določenih utrjenih točk in farm, za katerih posest so se pri prejšnjih napadih vršili silni boji. Severni polk je vzel goščo pri Inverness, avstralske čete so zaletale gozd Gilmcourse in Nene Bosh, škotske čete skupaj z južnoafriškimi brigadami so zavezle Potedain, Vampir in farmo Aore, zapadnolomashirske teritorialne čete so zavezle farmo Iberian in pod imenom Gallipoli znano trdnost. Naše čete so nato prišle z jurišem na zadnji cilj. Na našem desnem krilu so dosegle angleške provincijalne čete zadnje cilje po hudem boju v gozdovih. Severni in avstralski bataljoni so vdrl v nemške pozicije do globine nad ene milje ter zavezle vse cilje s Hamelom of Valdhock in zapadni del Poligonkega gozda. Bolj proti severu smo vzeli Zeben-hoh, Londonske teritorialne čete so zavezle drugo črto farm z Rossfarmo ter farmo Quebec na črti zadnjih ciljev. Jutraj se je vreme zopet zjasnilo. Zlomili smo več nemških protinapadov. Natančno se šteje vseh vjehit se ne da ceniti. Kolikor pa je znano, presegla 2000. Vpleni smo tudi 4 tope.

21. septembra. Prvo poročilo. Sovražnik je imel nenavadno velike izgube v številnih protinapadih, ki jih je izvršil večerj popoldne in zvečer. Prodirajoče vrste nemške infanterije so bile vsakokrat od zbranega ognja pušk, strojnih pušk in topov uničene. Sovražnik ni ničesar zavezal nazaj izzbruljenega važnega ozemlja. Ponoči ni izvršil nobenih nadaljnjih protinapadov. Naše čete so nemoteno utrdele svoje pridobitve. Naše izgube v bitki so lahke.

21. septembra. Drugo poročilo. Natančen pregled večerjanske bitke potrjuje popolnost našega uspeha. Pri kraljevih napadih zvečer, ki smo jih izvršili v okolici Towes Hamleta in severo - vzhodno od Langhemarka in pri katerih smo razkrili več močnih pozicij in zavezle nameravane cilje, smo konstatirali, da so bile sovražne izgube pri številnih protinapadih, ki jih je izvršil popoldne in zvečer, izredno velike. Dobro razgledno vreme zadnjega dela dneva je omogočilo, da so mogle dobivati naše čete poročila o pripravljajočih se napadih ter razbiti v vseh slučajih prodirajoče črte nemške pehote z zbranim ognjem pušk in strojnih pušk. Trdnost, s katero je sovražnik neprestano ponavljal napade, je pomnožila njegove izgube, ni se mu pa posrečilo, zopet zavzeti dragocenega dela ozemlja, katero smo zasedli. Izmučeni od prejšnjih napadov, sovražnik ponoči ni izvršil protinapadov. Naše čete so mogle nemoteno izgraditi svoje pozicije. Naše lastne izgube v bitki so lahke. Ponoči smo zavrnili malo pomembne sovražne napade zapadno od Havincourta in zapadno od Lensa.

21. septembra. Tretje poročilo. Dohajajo nam nadaljnji dokazi za skupnost in trdnost večerjanskih sovražnih protinapadov, pri katerih je sovražnik utrpel izredno težke izgube ter ni dosegel nobenega uspeha. Čez dan se je vršil bolj manj silnega značaja na raznih delih fronte. Na celi vrsti točk smo potisnili svojo črto naprej ter zavrnili nadaljnje nemške protinapade. Jutraj so napade angleške čete nemški sistem jarkov in zvezane trdnosti čete južno od Tower Hamleta ter zavezle te pozicije. Tekom dneva je nato sovražnik nameril močnejši protinapad na višinski hrbet pri Tower Hamletu. Napad smo po silnem boju zavrnili. Vzhodno od St. Juliana so izbojevali liverpoolski in lancashirski polki posest utrjene farme, kjer se je bilo sovražniku posrečilo, vztrajati med našim napadom. Izčistili so več ru in utrjenih pozicij, ki leže v črti njihovih novih pozicij. Zvečer se je zlomil nadaljnji nemški protinapad v našem artiljerijskem ognju vzhodno od Langhemarka. Število v večerjanskem boju vjehit presegla do sedaj 3000 mož.

Nov ameriški generalštabni šef.

Washington, 21. septembra. (Kor. urad.) Reuter. General T. H. Bliss je bil na mesto Scotta, ki odstopi, imenovan za generalštabnega šefa ameriške vojske.

Edino po boju dne 17. t. m. se v francoskih rokah ostalo višino vzhodno od gorenjih Skumbija smo večerj jutraj v protinapadu vrgli nazaj.

Nova Lansingova odkritja.

Preko Berlina poročajo, da je Lansing objavil sporočilo bivšega nemškega veleposlanika nemškemu zunanjemu ministrstvu z dne 22. januarja, ki se glasi:

„Prosimo za dovoljenje izdatka 50.000 dolarjev, da kakor prej vplivam na kongres potom korporacij, ki jih poznate in ki morajo zabraniti vojno. Nastopil bom primerno. V ostalem bi bila uradna nemška izjava v prilogi Irski zelo dobrodošla, ker bi se tu podpiral irski vpliv.“

Reuter pravi, da ima ameriško ministrstvo najbrže še več takih dokumentov, ki so v zvezi z Irsko. Podpredsednik Marshall se je izrazil v kongresu o tem dokumentu, da je s tem napravljen za vselej konec dvomom Amerikancev o potrebi vojne. Nemška vlada je upala, da bo v Evropi zmogla in potem Ameriko ponižala in podvrgla. Oni, ki niso z vsjo dušo za vojno, pridejo lahko na sum, da so bili deležni teh 50.000 dolarjev. V Washingtonu so mnenja, da je šla ta Bernstorffova brzojavka skozi švedsko poslaštvo. Tudi pravijo, da je Bernstorff že dolgo vedel za neomejeno podmorsko vojno ter vedno še zadrževal prijateljske namene Nemčije napram Ameriki.

Nemški nameni glede Romunske.

Basel, 22. septembra. Iz Pariza poročajo: Bivši vodja grškega poslanstva v Bukarešti izjavlja v „Journalu“, da upajo Nemci, da bodo v kratkem sklenili z Romunsko separaten mir. Pripravljeni so, odstopiti Romunski Besarabijo pod pogojem, da odstopi Romunska Bolgarijo Dobružo. Nemci stremijo za tem, da bi postavili princa Eitel Fridriha za romunskega kralja, da bi potem gospodarsko zavladoval nad kraljevstvom.

Kritični dnevi na Ruskem.

Amsterdam, 22. septembra. (Kor. urad.) Nieuwe Rotterdam Cour. prinaša to - le poročilo Daily Telegrapha iz Petrograda: Ta teden je teden boja med glavnimi smermi revolucije. Boljševiki smatrajo za neobhodno potrebno končati vojno. Pravijo, da bi bilo treba za nadaljevanje vojne močne vlade, taka vlada pa bi morala biti protirevolucionarna. Zato zahtevajo socialistično vlado in takojšnje premirje. Ekstremni elementi nasprotne smeri pravijo, da so delavski in vojaški sovjeti provzročili v državi kaotične razmere ter ogrožajo stališče Rusije kot velesile, zato je treba vojno nadaljevati in v to svrhu obnoviti disciplino, kar pa se more zgoditi potem diktature. Med tema skrajnima skupinama stoji srednje stranke, ki so za koalicijsko vlado, a stoji sedaj še v ozadju. „Daily News“ poročajo iz Petrograda: Konferenca, ki se sestane v ponedeljek, bo, če se bo odločila proti koalicijskemu kabinetu, predlagala socialistično ministrstvo, za katero je izdelana že ministrska lista. V tem slučaju bi Kerenski najbrže odstopil.

Lugano, 22. septembra. Petrogradski poročevalec „Corriere della sera“ presoja položaj v Petrogradu izredno pesimistično. On poroča, da prihaja nova ureditev za vlado vedno bolj težavna, in sicer zaradi vedno naraščajočega vpliva ekstremne smeri v delavskem in vojaškem sovjetu. Vsi tedaj je moralo načelstvo sovjeta demisionirati in je pričakovati da bodo pri novih volitvah prišli na krnilo boljševiki. Delavski sovjet je odkril poskus Kerenskega sestaviti še pred sestankom demokratičnega kongresa dne 25. septembra novo vlado ter je vsled tega delavski sovjet stopil v nasprotstvo proti Kerenskemu.

Amsterdam, 22. septembra. (Kor. ur.) „Handelsblad“ poroča o „Daily Express“ iz Petrograda, da je tam zavladala strahovlada. Boljševiki zahtevajo življenje Miljukova. Rodzjanka in 20 drugih članov dume, pod pretvezo, da so podpirali Kornilova. Kerenski je napram boljševikom ravnal kot brez moči, kakor napram Kornilovu, ki je samo na papirju aretiran, ker se Kerenski ne upa ga obsojiti v smrt. Pričakovati je vsak hip oborožene demonstracije boljševikov v Petrogradu in Moskvi.

Odstop šefa ruskega generalnega štaba.

Petrograd, 21. septembra. (Kor. ur.) Agentura. Glasom poročil listov je Aleksejev odstopil od svojega mesta kot šef generalnega štaba, ker vztraja Kerenski na tem, da se izločijo vsi častniki, ki so bili zapleteni v upor Kornilova, iz generalnega štaba, ne da bi se upoštevalo, da je težavno nadomestiti jih z izkušeni častniki. Kot naslednik Aleksejeva se imenuje general Ceremisev, bivši poveljnik na jugo - zapadni fronti.

Petrograd, 21. septembra. (Kor. ur.) Agentura. V programnem govoru novega vojnega ministra Vrhovskega po njegovem povratku iz glavnega štaba pred izvršnim odborom delavskega in vojaškega sovjeta, je opisal položaj armade. Vojni minister nadaljuje: Šef generalnega štaba Aleksejev ne more ostati na svojem mestu, ker ne razume psihologije dobrega vojaka. Glavni stan se bo reformiral. Drug važen problem je zmanjšanje neefektivnega stanja armade, katere dopustna oprema ne odgovarja gospodarskim silam dežele. Naš narod ne more nositi peze take armade. Vlada je zato sklenila, zmanjšati neefektivno stanje raznih vojaških organizacij na fronti in v zaledju za eno tretino, ne bo pa izpremenila števila aktivnih vojakov in topov in strojnih pušk.

Petrograd, 22. septembra. (Kor. ur.) Listi poročajo, da je bil general Dubkonje, šef generalnega štaba zapadne fronte, imenovan za šefa generalnega štaba vrhovnega poveljnika.

Petrograd, 23. septembra. (Kor. ur.) Agentura. Mornariški minister je izjavil napram častnikom, da bodo ostali vsi odgovorni poveljniki brodovij na svojih postojankah.

Vojaško povelje ruski armadi in mornarici.

Petrograd, 21. septembra. (Kor. ur.) Agentura. V danes izdanem vojaškem povelju armadi in mornarici konstatira provizorična vlada, da je izzval upor Kornilova pri vojakih in pomorščakih nezaupanje do voditeljev, kar ogroža skupnost armade. Vlada izjavlja glasno, da je večina častnikov vladi zvesta, izvzemši majhno skupino, ki je zlorabila zaupanje vlade. Vsi tedaj ruši vsako nadaljnje prizadevanje sejati nezaupanje proti poveljnikom, bojno silo armade in provzročitelji tega razpoloženja so v očeh republike zločinci, ker razdirajo edino podlago, na kateri bi se mogla Rusija rešiti. Provizorična vlada izjavlja:

1. Vsi voditelji, ki niso zmožni za vodstvo čet in ki obenem ne znajo sodelovati na utrditvi republikanske države oblike v Rusiji, se nadomeste z drugimi.

2. Višji častniki velikega generalnega štaba, ki so bili zapleteni v upor Kornilova, se bodo nadomestili.

3. Čete, ki so se udeležile upora Kornilova, se odstranijo iz stana velikega generalnega štaba ter nadomeste z zvestimi četami.

4. Vsi, ki so krivi in ki so kazali med uporom Kornilova zlo voljo, pridejo pred sodišče.

5. Vlada zahteva od armade in od mornarice, da se vrnejo k rednemu delu, za voditelje pa zahteva popolno akcijsko svobodo v vseh vprašanih vojni operacij in za izvežbanje armade in brodovja.

6. Vlada zahteva, da se izroči vsaka med zadnjo krizo aretirana oseba oblastim in da se uvede stroga preiskava zaradi vseh slučajev, ko je bil kak predpostavljani umorjen.

7. Ljudje, ki so umorili svoje častnike vsled kake sumnje, so aretirani ter pridejo pred sodišče. Vlada opozarja na nevarnost za republiko, ki nastane vsled takih samovoljnih aktov.

Ruski ustavodajni zbor.

Petrograd, 23. septembra. (Kor. ur.) Ruski notranji minister je izjavil, da znaša skupno število volilcev za ustavodajni zbor kakih 90 milijonov. Volitve bi stale kakih 100 milijonov rubljev.

Demokratična konferenca - ruski parlament.

Rotterdam, 22. septembra. Glasom petrogradskih brzojavke nameravajo boljševiki proglasiti demokratično konferenco za permanentno in jo preustrojiti v parlament.

Ruski kabinet.

Petrograd, 22. septembra. (Kor. urad.) Agentura. Z odredbo provizorične vlade z današnjim dnevom je bil imenovan minister za pošte in brzojav Nikitin za notranjega ministra ter obdržal poleg tega svoj dosedanjí portfelj.

Stockholm, 21. septembra. (Kor. urad.) Petrogradski delavski in vojaški sovjet je pritril pod gotovimi omejitvami sestavi koalicijskega ministrstva. Če izkaže preiskava odseka, da kadeti niso bili udeleženi na aferi Kornilova, naj vstopijo tudi oni v kabinet, ki naj se sestavi še predno se 25. septembra sestane demokratična konferenca. Zatrjuje se, da namerava oditi Kerenski v Moskvo, da se daprrogasiti tam za predsednika republike. Izvršilni odbor dume je protestiral proti aretaciji več članov dume ter je opozoril na njih imuniteto.

Amsterdam, 21. septembra. Zadnji teden je prišlo v Petrogradu do več čudnih dogodkov. Kerenski je bil nekaj časa vjet v Zimski palači, oblegan od boljševikov. Boljševiki so sprejeli resolucijo, v kateri zahtevajo takojšnji mir. Kerenski se mudi sedaj stalno v glavnem stanu.

Pogajanja s kozaki.

Petrograd, 21. septembra. Podhetman kozakov v Novocerkavsku Bogalevskij je sporočil delavskemu in vojaškemu sovjetu na tozadevni poziv, da kozaki nikdar niso bili nezvesti provizorični vladi, da niso izvršili nobenih vojaških akcij in da so pripravljani, poslati hetmana Kaledina pred sodišče pod pogojem, da se pritegnejo sodišču tudi kozaki kot prisidenci.

Finska za svojo samostojnost.

Stockholm, 22. septembra. (Kor. ur.) „Birževija Viedomosti“ poročajo, da nameravajo finski socialni demokrati izdati na Evropo poziv, v katerem zahtevajo odcepljenje Finske od Rusije.

Politične vesti.

— Avdičence. Cesar je sprejel večerj v posebnih avdičencah vojnega ministra, naučnega in zunanjega ministra. Popoldne sta cesar in cesarica obiskala kardinala Piffila.

— Gospodarske naloge državnega zbora. Velike so naloge, s katerimi se naj bavi državni zbor v novem svojem zasedanju. Letos poteče nagodba z Grsko in treba jo je nadomestiti, poteče tudi trgovinska pogodba z Nemčijo in pogodba o privilegiju avstro - ogrske banke. V drugih dobah se je državni zbor s temi predlogami baval cele mesece, zdaj pa naj vse to poleg še večjih nalog reši v kratkih tednih. Razpravljati bo nam res treba tudi o proračunu in o proračunskem provizoriju; o teh vemo le, da je država v letu 1916/17. izdala dvakrat toliko denarja, kakor pa je prejela na davkih. Zato hočejo vlada zahtevati, naj ji državni zbor dovolji nove ogromne davke. Iz tega se vidi, da naš državni zbor še sploh ni imel toliko in tako velikih nalog, kakor jih bo imel to jesen.

— Vladni načrt za revizijo ustave. Kakor nam poročajo z Dunaja, je vlada izdelala elaborat, ki obsega načela, po katerih naj bi se izvršila revizija ustave. Podrobno se bavi ta elaborat, pri katerem je sodeloval minister vitez Zolger, z narodnostnim oziroma jezikovnim vprašanjem. Vlada namerava predložiti elaborat ustavnima odsekom obeh zbornic, kjer bi naj tvoril podlago nadaljnjih razprav.

— Poročilo komisije za kontrolo državnih dolgov. Komisija za kontrolo državnih dolgov določi državni zbor in naravno je, da bi morala ta komisija poročati poslanski zbornici o »uspehih« svoja delovanja. Poslanski zbornici ta komisija pač ni ničesar poročala, nego samo cesarju. Dne 14. julija 1917 je proračunski odsek poslanske zbornice sklenil, zahtevati, naj se mu izroči to poročilo, da je vzame v pretes. Zdaj je izšlo poročilo poslanca Krafa, v katerem je namignjeno, da cesarju podane naga poročila o državnih dolgovih ni dovoljeno priobčiti.

— Konferenca ministrskega predsednika Seidlerja s predsednikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem se vrši danes. Jutri dopoldne ob 9. se sestane Jugoslovanski klub k plenarni seji.

— Poljski klub. Včeraj 23. t. m. se je vršilo na Dunaju posvetovanje poljskih strank, kdo naj postane načelnik Poljskega kluba. Ker se stranke niso mogle sporazumeti, je bila popoldanska plenarna seja Poljskega kluba preložena na danes dopoldne.

— Proč za lažni. V odgovor na naša poročila o zborovanju vodstva S. L. S. nam očita pod gorenjim naslovom sobotni »Slovenec«, da se še nismo postavili na stališče, da naj se piše resnica in le resnica in da naj časopisje ne zastuplja medsebojnih razmer z lažmi in sumničanjem mož, ki so jih stranke izbrale za svoje voditelje. »Slovenec« nas na to dolži, da smo nagromadili o zborovanju vodstva »kup tendenčnih notic«. Neresnično da je predvsem poročilo, da je dr. Lampé označil dr. Šusteršiča kot avtorja jugoslovanske deklaracije, češ, dr. Lampe je le izjavil, da je »S. L. S. že prej vedno zastopala misel jugoslovanskega jedinstva v za dotičen čas primerni obliki«, dr. Šusteršič pa je izjavil, da je »pri stilizaciji jugoslovanske deklaracije sodeloval, da je on zahteval, naj se besedilo prej sestavi, predno se sestane klub«. Od ostalih naših informacij demontira »Slovenec« tudi ono, da zahteva opozicija odstranitve dr. Šusteršiča kot načelnika stranke. Konečno nam »Slovenec« priporoča, naj pustimo, da »si stranke svoje razmere same uredijo.« — Kaj naj odgovorimo na demonti, ki ga je spisal dr. Šusteršič na našo adresu? Predvsem moramo konstatirati, da se nikakor ne nameravamo vitiati v notranje spore S. L. S. Naše notice tudi niso imele tega namena in vsakdo nam mora priznati, da so bile spisane v povsem dostojnem in nepristranskem tonu. Del naših informacij in zlasti oni dve, nad katerimi se dr. Šusteršič posebno spodbija, smo objavili s povdajeno rezervno ter smo glede trditve dr. Lampé izrazili svoj dvom, opirajoč se na dejstvo, da bi bili navzoči trije člani »Jugoslovanskega kluba« gotovo ugovarjali. Kar se pa tiče principijalne strani cele zadeve, pa smo sledečega mnenja: Mi nismo pristali S. L. S., nas torej nikakor ne more vezati dolžnost molčečnosti na pram dogodkom, ki se v tej stranki vršijo. Narobe, naša žurnalistična dolžnost je, da informiramo javnost o vsakem važnem političnem pojavu in to rešiti o sporu, ki razdvaja S. L. S. Kar se tiče točnosti informacij smo seveda vezani, kakor vsak list, na dostopne vire in naša moralna odgovornost sega le tako daleč, da se ne poslužimo kalnih ali nezanesljivih virov. V tem oziiru se zavedamo, da smo ravnali povsem korektno, kajti naše informacije o dogodkih v S. L. S. pohajajo iz krogov udeležnikov vodstvene seje S. L. S., o katerih zanesljivosti dvomiti nimamo nobenega poviada. Zato nas očitke neresnice moralno ne zadene; če smo bili o tej ali oni podrobnosti res netočno informirani, nismo mi odgovorni.

— Dr. Šusteršič o pomenu dunajske jugoslovanske deklaracije. Na zborovanju vodstva S. L. S. dne 18. septembra je govoril načelnik stranke dr. Šusteršič tudi o dunajski jugoslovanski deklaraciji. Dejal je: Deklaracija Jugoslovanskega kluba ima jasno in precizno vsebino: Jugoslavlani hočemo biti skupaj, imeti svojo državo, brez tujerodnega gospodstva, a pod habsburškim žezlom. Politika, započeta s to deklaracijo, je načeloma pravilna in v sedanjih razmerah tudi neobhodno potrebna. Bila bi velika politična napaka, ako bi ne bili podali te deklaracije. Pokazati moramo, da eksistiramo in da smo edini. Razgrniti moramo odkrito svoj maksimalni program, podčrtajmo z vsjo jasnostjo in odločnostjo, da ga hočemo izvesti le pod habsburško - lovenskim žezlom. Naš program omenja tedaj ojačanje našega cesarstva na najnevarnejših in najvažnejših mejah. In ta deklaracija ima pred kriskim paktom to prednost, da je oddana od legitimiranih narodnih zastopnikov.

— Mariborski škot in jugoslovanska deklaracija. »Marburger Ztg.« je »izvedla iz podučnega vira«, da je mariborski knezoškof dr. Napotnik izjavil, da soglaša z jugoslovansko deklaracijo; podpisati pa je sedaj ne more in sicer iz ozirov na nemške vernike lavantinske škofije, ki bi take izjave ne sprejeli mirno ter se razburili, čemur se je treba za sedaj še izogniti. — Na, na, na. — Kriza v češki socialni demokraciji dosepa do vrhunca. Predsednik stranke poslanec dr. Šmeral, katerega se očita skrajni oportunizem in katerega dolžijo celo tajni zvez s policijo, je v zadnjem času priredil nekaj shodov, da bi opravičeval svojo taktiko. Niti na enem shodu ni mogel do besede. Delavci so ga izžvižgali in v Žižkovu so ga hoteli celo preteptati. Pogнали so ga iz dvorane, češ, da je izdajalec naroda, podkupljenec vlade, in metali za njim vrvi, da naj se obesl. Dr. Šmeral izjavlja v »Pravo Lidu«, da se je nahajal v smrtni nevarnosti. Opozicija zahteva njegov odstop in hoče proti »Pravo Lidu« ustanoviti nov dnevnik, »Socialističké Listy«.

— Promocija dr. Rašina. Iz Prage poročajo: V soboto je bil bivši poslanec dr. Rašin tretjič promoviran. Univerzo je oblegalo na tisoče ljudi, ki so prirejali dru. Rašinu burne ovacije. Po promociji je »novi« doktor imel velepomemben političen govor, ki je izzval veliko navdušenje.

— Na prijazna povabila nove vlade odgovoril član predsednika »Jugoslovanskega kluba« dr. Korošca, mariborska »Straža« sledeče: Proglase ni program in sestava Seidlerjevega kabineta ne odgovarjata stališču Jugoslovanskega kluba. Vsled tega je Jugoslovanskemu klubu mesto v parlamentu že odkazano. — Pred zasedanjem državnega zbora je vedno dobro, ako si javno nekoliko izprašujemo svojo politično vest. Za nas Stajerce bo dobro, ako pogledamo, v kolikor se je protislovski sistem na Stajerskem že premenil. Saj je Seidler že tudi več mesecev na vladi in zato ga smemo delati v polni meri s odgovornega za sedanji vladni sistem na Stajerskem. — Vsi činitelji, ki so ob začetku vojske zapirali med nami nedolžne žrtve, so od Claryja do zadnjega sokrivca še na svojih mestih. Weiss, Netolizka, Lichem še hodijo med nami. Naši narodni mučeniki še niso dobili nobenega zadošččenja. Neljubno je, koliko pritožb moramo slišati o surovostih pri revkiziciji sena, slame, žita, mleka itd., pri podporah, pri pritožbah zaradi kart itd. Revkizicija živine in sena in krompirja je razdeljena tako, da trpi Slovenski Stajer največ. Na Gornjem Stajerskem se varuje plemenska živina. Sena se zahteva od nas ravno toliko kakor iz gornjestajerskih krajev, kjer je bila obilna košnja sena in otave. Krompirja se zahteva od nas po najstrožjem ključu. Pritožbe nič ne izdajo. Glavarstva nastavlja za nadzornike, aprovačne in druge sedaj potrebne uradnike izključno le tu je iz mest in ne naših ljudi iz okrajev. Le en pogled na mariborsko, celjsko in ptujsko glavarstvo! Vse polno meščanov za naša glavarstva. Ti ljudje so oproščeni, naši maroj k vojakom! To traja vse do najnovejšega časa. Pri prehranjevalnem uradu mariborskega glavarstva je nanovo nastavljen finančni (!) uradnik dr. Richter-Trummer. Bil je »Kundschafteroffizier«, moral bi sedaj v Črno goro, a Weiss ga je sprejel k prehranjevalnemu uradu, mož je oproščen in sedaj dikтира »okraju. Slovenski župani pa bodo kmalu morali nastopiti vojaško službo. Kako sedaj predpisujejo našim ljudem davke, je strašno. Vsa razjasnjevanja nič ne pomagajo. Ljudje, ki cenijo in predpisujejo, so nam tuji. Prijusti še vlada vedno Hochenburgerjev sistem. Saj še v Gradcu sedi neomajeno Pitreich. Slovenski sodniki, ki nočejo na Kranjsko, na Stajerskem ne dobijo kvalifikacije za sodniške predstojnike. Na predloge notarske zbornice zaradi imenovanj notarjev se višje instance principijelno ne ozirajo. Slovenski jezik še je vedno pastorka pri vseh sodiščih, kakor pri glavarstvih. Naše okoliške šole so vse oddane v druge namene, glavarji jih ne marajo oprostiti. Nemške šole so proste. Mi strašno trpimo pod tem, vse prošnje in pritožbe so zaman. — Kaj bomo dalje naštevali krivice, ki se nam godijo, in slikali, kako nas vladni sistem tlačí, poganja, uničuje, ki nas tlačí, poganja, uničuje, ali jo naj podpirajo naši poslanci?

— Jugoslovanski socialni demokrati in Jugoslavlja. V zanimivem polemičnem članku proti tistim slovenskim socialnim demokratom, ki svari pred »nacionaliziranjem« jugoslovanske soc. dem. stranke, piše Abditus v »Napreju«: »V tej veliki dobi ne moremo drugače, kot biti edini s svojim narodom, z dušo in telesom sodelovati v boju za njegovo svobodo. V narodnem pogledu stojimo na stališču znane jugoslovanske deklaracije, zakaj strašno bi bilo, ako bi se le trenotek premislili nastopiti proti osvobodilnim stremenjem naroda, katerega sinovi smo. Popolna teritorialna narodna avtonomija v zedinjeni Jugoslaviji — to je naše geslo v tej veliki dobi. Ko dosežemo svojo narodno svobodo, bo naš boj za demokracijo in ideje modernega socializma vse bolj uspešen kot je bil doslej. Kadar bomo svobodni in samostojni, bomo šele mogli misliti na potrebne zveze z drugimi — na mednarodnost. Zgledu ruskih boljševikov ne moremo slediti. — Socializem je ideja. Socialistična stranka ni sama sebi namen, ampak je zgolj sredstvo. Socializem ni dogma. Prvo, takozvano Marxovo internacionalo je razbil ruski nihilist Bakunin. Druga internacionala je bila popolnoma drugačna od prve. Razbila jo je svetovna vojna. Če pride tretja, je danes še zelo dvomljivo. Gotovo pa je, da če pride, bo popolnoma drugačna kot je bila prva in druga. — Jugoslovanski delavci, združite se!«

— Slezijski Nemci proti avstrijskim Slovanom. V Opavi so imeli zaupniki nemških nacionalcev iz Slezijske shod, na katerem so poslanci dr. Freissler, dr. Neusser in dr. Sommer z običajno nemško sovražnošću huškali proti avstrijskim Slovanom in proti amnestiji. Navduševali so se za brezpogojno nadaljevanje vojne in zahtevali glede notranje politike, da mora brezobzirno začeti boji proti Slovanom. »Obenem so tudi sklenili, da se sme Avstrija udeležiti mirovnih pogajanj samo s pogojem, da

morajo biti z mirovne konference izključena vsa avstrijska notranjepolitična vprašanja.

Wekerle preklicuje. Kakor znano, je ogrski ministrski predsednik Wekerle v svojem programatičnem govoru izjavil, da bo ogrska vlada podpirala težnje Hrvatske po združitvi z Dalmacijo. Kdor pozna madžarske metode, je vedel, da so bile te besede le fraza, izrečena iz strahu pred vedno mogočnejšim jugoslovanskim gibanjem. Wekerlejevo izjavo so komentirali jugoslovanski listi kot groteskno ilustracijo k pritožbi istega ministrskega predsednika, da hoče Jugoslovanski klub »raztrgati Ogrsko«. Nemške politike pa so Wekerlejeve besede hudo zbadale in v dunajskem časopisu je krepko odmevalo: *naše Dalmacije ne damo! Zdi se nam, da se pričeli vznemirjati tudi vladni krogi, ker se je ministrski predsednik Wekerle čutil primorane, da svoje besede popravi, oziroma prizna, da je hotel Hrvatle »farbat«.* Budimpeštanski listi objavljajo namreč izjavo, v kateri je rečeno, da se je Wekerlejeve besede napačno tolmačilo. Pravne aspiracije Ogrske (!!) na Dalmacijo so zakonite in sicer v ogrskem in hrvatskem zakonu garantirane, razvidne so tudi iz banovega naslova in iz kraljeve kromitvene prisage. Ministrski predsednik je napram dalekosežnim jugoslovanskim aspiracijam opozoril na to zakonito podlago ter je na ta način postavil mejo proti tem aspiracijam tako glede avstrijskega ozemlja kakor glede Bosne in Hercegovine. To vprašanje se je pojavilo že svoj čas pod ministrskim predsednikom Beckom, ki je takrat izjavil, da se brez sodelovanja avstrijskega parlamenta ne more izvršiti nobena teritorialna sprememba ne glede Dalmacije, ne glede kakšnega drugega avstrijskega ozemlja. To pravno naziranje obstoja še danes in ogrski vladni ni prišlo na misel, da bi postavila proti. — Z drugimi besedami: Wekerle pravi, da je hotel Hrvatle le potolažiti. Cislajtanski bratov ne dobe, od Bosne in Hercegovine roke proč, Dalmacijo pa jim lahko obljubimo, ker vemo, da Avstrija ne bo dovolila »odtrganja« te dežele. Tako frivolno igrati si dovoljuje ogrska vlada danes, pred očmi celega kulturnega sveta in v času, ko postaja jugoslovansko vprašanje usodno vprašanje monarhije, katere življenje je odvisno od pravične rešitve jugoslovanskega problema. Radovedni smo na odgovor tistih, ki jih je Wekerle tako predrzno »potegnile«, t. j. hrvatske delegacije v ogrskem državnem zboru. — Sedaj bo tudi predsednik »Nationalverbanda« gospod Dobernig sprevidel, kako se je preneglil. Iz strahu pred Wekerlejevo izjavo je namreč izjavil dopisniku »P. Hirlap«: »Mi (Nemci) ne moremo enostavno opustiti tako važnega dela (H) obale. Vendar je del »Nationalverbanda« za to, da se Dalmacija razdeli v dva dela (!) ... Ko bi mogli, bi nas Nemci in Madžari še danes raztrgali na drobne kose. Toda Wekerle in Dobernig so prah pred silo velike demokratične misli.

— **Zagrebski župan arhitekt Holjac** je odložil županstvo, ker se je pokazalo, da ni mogoče poravnati konflikta med njim in večino mestnega zastopa. Zagrebski listi očitajo arhitektu Holjcu, da je bil od izbruhla vojne skrajni oportunist.

— **Saborin.** Kakor znano, zahteva naš narod v Bosni in Hercegovini sklicanje razpuščenega sabora. Vlada je proti tej hoče dati deželi mesto sabora — pravno komisijo po češkem vzoru. Torej saborin. Vodilni bosanski politiki izjavljajo, da bodo eventualni vpoklic v tako upravno komisijo odklonili.

— **Veleizdajniški proces v Sarajevu.** »Hrvatski Dnevnik« javlja: Dne 18. t. m. je bila razglašena rozsodba v tretjem veleizdajniškem procesu v Sarajevu in so bili obsojeni Radimir Novaković na smrt, pop Radimir Blažić na 10 let, Milovan Stojković in Aleksa Gjurković na 8 let, Cvijan Cvetković in J. Angić na 6 let, Perko Marković na 4 leta, Milovan Jarić na 4½ leta, Nikola Vrančić na 1½ leta, Nikola Batinić na 5 mesecev. Ostalih 20 obtožencev je bilo oproščenih, med njimi tudi Gjurko Ostović in Sava Ljubibratić, ki sta bila pri procesu v Banjaluki obsojena, katerih je sodba pa tedaj ni bila potrjena in sta bila zdaj postavljena novič pred sodišče.

Vesti iz primorskih dežel.

Odlikovanje. Višji poštni upravitelj Ivan Černe v Trstu je bil v priznanje izvršnega službovanja v vojni odlikovan z zlatim zaslužnim križcem s krogom na traku hrabrostne kolajne.

Imenovanja. Finančni minister je imenoval dr. Oskarja Helda za finančnega svetnika v službenem območju primorskega ravateljstva. Finančni komisarij: Artur Vezil, dr. Viktor Kleinzeiler, Alfred Boitini in Marij Trevisini so bili imenovani za finančne tajnike v območju primorskega ravateljstva.

Prva železniška prometna uradnica. Odčna Andrejina Tomažič,

bivša licejska abiturientka, hči nadučitelja v Lokavcu, je napravila pri železniskem ravateljstvu v Trstu prometni izpit in postane prometna uradnica.

Nov odvetnik v Mariboru. Goriška odvetniška zbornica z začasnim sedežem v Haagu na Nižje Avstrijskem naznanja, da je odvetnik dr. Ivan Sket v Goriči javil preselitev svoje pisarne v Maribor.

Za mrtvega je izkazan v seznamu izgub št. 611 Josip Markočič, črnovčevodja 97. polka, doma z Goriškega, padel 4. julija 1917.

Ustanovitev gospodarskega sveta v Trstu. Namestnik je odredil sestavitev posebnega občinskega gospodarskega sveta za Trst. Ta korporacija, ki bo obstajala iz zastopnikov vseh krogov prebivalstva in imela za člane tudi ženske, bo imela pravico posvetovalnega sodelovanja v vseh prehranjevalnih vprašanjih kakor tudi glede trgovine z živili, preprečenja navijanja cen in odesrta. Dalje bo imel občinski gospodarski svet nalogo, da brez poziva izreka svoje mnenje in stavlja aprovizacijskim oblastim predloge glede zboljšanja aprovizacijskih razmer. Predpriprave za ustanovitev občinskega gospodarskega sveta so bile poverjene vladnemu komisariju tržaškega mesta.

Grozen zločin v Šibeniku. Posestnik Bujas je šel z doma na polje in pustil v hiši svojo 14letno hčerko in njeno prijateljico. Ko se je vrnil, je dobil obe deklici ubiti s sekuro in oropano vso hišo. Zločinci so odnesli tudi 15.000 kron denarja.

Kdo kaj ve? Ivan Humar iz Banjšice št. 35, sedaj v Olsersdorfu št. 18, pošta Angern, pozveduje po Maksu, Mariji in Katarini Humar iz Banjšice št. 35 in po družini Hojak iz Lokvi. Kdor kaj ve o njih, naj sporoči na zgoraj navedni naslov.

Kdo kaj ve? Četovodja Franc Stergar, Geb. Sch. Rgt. Nr. 2/5. Kompag., Rottenmann, Štajersko, uljudno prosi tistega, kateri bi vedel naslove spodaj navedenih bogoskopskih družin, da bi dobrohotno iste sporočil na gori naveden naslov in sicer družine Josip Humar, Škvarčnik, Josip Ličer, Marija Markič, Tonava, in Mohor Strgar iz občine Banjšice, Kanalsko.

Dnevne vesti.

— **Odlikovanja.** Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči sta dobila nadporočnik 30. pp. Josip Žurek in poročnik 2. gorskega st. p. Jakob Potočnik. Vojaški zaslužni križec 3. razreda z vojno dekoracijo in z meči so dobili: nadporočnik 22. pp. Franc Zupančič, nadporočnik 47. pp. Ivan Ogorelec, nadporočnik 22. pp. Marko Bajuk. Novič je dobil signum laudis poročnik 13. sap. b. Adolf Košak.

— **Odlikovanje.** Sin davčnega upravitelja gosp. Mušiča v Ljubljani rezervni poročnik 3. strelskega polka g. Vladimir Mušič je dobil cesarjevo pohvalno priznanje z meči in vojaški zaslužni križec 3. razreda z vojno dekoracijo in z meči. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil Slovenec poročnik Slavko Duja za hrabrost pred sovražnikom na romunskem bojišču. — Črnovojni inženir poročnik gospod Hugo del Cott je prejel vnovič Najvišje priznanje z meči za hrabro obnašanje pred sovražnikom.

— **Odlikovanja zdravnikov in bolniških strežnic z vojnimi križi za civilne zasluge.** Z vojnimi križem za civilne zasluge tretjega razreda so odlikovani: distriktni zdravnik v Cerknici dr. Jos. Červeny, predstojnica bolniških strežnic v Novem mestu Margareta Gerzin, distriktni zdravnik v Radečah dr. Alojzij Homann, predstojnica bolniških strežnic v Postojni Marija Moser, distriktni zdravnik v Zagorju dr. Tomo Zarnik. Vojni križ za civilne zasluge četrtega razreda sta dobili bolniški strežnici Jerica Gobec in Agneza Klasić v Postojni.

— **Odlikovanja pri državni železnici.** Viteški križec Franc Jožefovega reda z vojno dekoracijo so dobili: inšpektor in predstojnik prometnega urada v Ljubljani Viktor Hrašovec, inšpektor in predstojnik prometnega urada na Jesenicah Viktor Ječminek, adjunkt v Trstu Ivan Zemliček in asistent pri ravateljstvu Adolf Lukan. Zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje z meči sta dobila adjunkt v Ljubljani Anton Rupar in asistent v Hrpelju - Kozini Julij Pirkovič.

— **Za poročnike so imenovani sledeči štajerski vojaški učitelji:** Konrad Mejovšek, učitelj na Reki; Ernest Falant, učitelj v Krčevini-Lajtersbergu; Karel Kramberger, učitelj na Ptuj; Friderik Kramberger, učitelj v Mariboru in Bogomir Ditner, učitelj na Muti.

— **Podaljšano oproščenje.** Domo-bransko ministrstvo je odredilo, da tistim, ki so do 10. aprila prosili za začasno oproščenje in jim je bilo to dovoljeno, ni treba 30. septem-

bra nastopiti službe, marveč ostanejo oproščeni do konca novembra.

Del naše posmrtnice pisatelju Podlimbarskemu v Trstu zaplenjen. V petek smo napisali posmrtnico pisatelju Francu Maslju - Podlimbarskemu. »Edinost« je v nedeljo ponatisnila to našo posmrtnico, a tržaški cenzor je zaplenil iz nje ves del »Gospodu Francu« in o usodi, ki je doletela pokojnega pisatelja in »Slov. Matico« radi tega. Zaplenba se razteza od besed »Njegovo najboljšo delo« do »slutnja se je izpolnila.« Izdala ni zaplenba nič, ker Tržačani lahko v »Slov. Narodu« čitajo vso posmrtnico.

— **Otvoritev slovenskega gledališča.** Pišejo nam: Dan na dan srečavam ljudi, ki me na cesti ustavljajo in vprašujejo, kdaj se otvori slovensko gledališče, češ, sezija se že bliža, in priprav se ni nobenih videti. Da se izognem še nadaljnjim takim brezplodnim vprašanjem in pogovorom, naj tu javno odgovorim vsem: Kdor misli, da se slovensko gledališče to sezijo sploh otvori, je v veliki zmoti! Seveda, spomladi je bilo par predstav, in mnogi so bili pričani, da je to priprava za prihodnjo sezijo. Tudi jaz sem tako mislil in sem se zato z veseljem odzval povabilu, da sodelujem. Hotel sem tudi, da bi se pričelo obenem s pripravami za otvoritev sezije 1917/18. Napravil sem načrt in prišel s stvarnimi predlogi. Ali videl sem, da merodajni faktorji sploh nimajo resne volje, da jim za slovensko gledališče nič ni, ker njihovo polje je — kino! Ti takozvani »glasbeno - dramatični večeri« so le pesek v oči! Oni, ki so krivi, da ni slovenskega gledališča, so si s tem pripravili izgovore za oni čas, ko jih boste klicali na odgovor. Rekli bodo: Otvoritev slovenskega gledališča je bila nemogoča, storili smo, kar se je sploh dalo, prirejali smo — »glasbeno - dramatične večere«. In tako sem odrekel vsako nadaljno sodelovanje. No, našli so si hitro nadomestila. Kakor mi je iz najzanesljivejšega vira znano, bodo to sezijo nastopili tudi tisti umetniki iz praških in dunajskih varietetov, torej: namesto drame — cirkus! M. S., bivši član nekdanjega slov. gledališča.

— **Ustanovitev medicinske fakultete na zagrebski univerzi.** »Lječniški Vijestnik«, glasilo hrvatskih in slovenskih zdravnikov poroča, da so predpriprave za ustanovitev medicinske fakultete v Zagrebu dospеле že tako daleč, da smemo skoro pričakovati uresničenja te davne želje hrvatskega (in slovenskega) naroda.

— **Prevzema evidenčnih konj.** Vojaška uprava bo v četrtek, dne 27. septembra 1917 ob 8. uri jutraj na trgu Taboru prevzemala več evidenčnih konj, ki se vpočkilejo s posebnimi pozivnicami. Namestu vpočkanih konj prevzame vojaška uprava tudi prostovoljno ponudene evidenčne konje. Kdor ima evidenčne konje, ki jih želi oddati zaradi pomankanja krmne ali drugih razlogov, naj jih v četrtek ob določeni uri pripelje na trg Tabor.

— **Sprememba vojnega ozemlja.** Uradno javljajo, da so hrvatske županije varaždinska, bjelovarsko-križevačka in zagrebska (z mestom Zagrebom) proglašene za ožje vojno ozemlje. Iz vojnega ozemlja pa so bili izločeni Sonograško ter Štajersko do vseh št. politične okraje Lonč, Lipnica, Radgona in Ljutomer.

— **Truplo ponesrečenega pastora dr. Hegemanna** so našli v soboto v globocini 300 metrov pod takozvanim »gamzovim sekretom«. Našla sta ga neki gozdar, ki ga je spremljal najstarejši onih dijakov, ki so bili v družbi dr. Hegemanna. Gozdar in dijak sta se na vrhove spuščala na mesto nesreče. Dr. Hegemann je imel glavo vso razbito in tudi sicer polomljene ude. Nesrečnika je iskalo tudi več drugih ekspedicij in neki vojaški oddelki.

— **Občni zbor Zveze slovenskih zadrug** se je vršil v četrtek, dne 20. septembra dopoldan v veliki dvorani mestnega magistrata v Ljubljani. Udeležba je bila z ozirom na prometne ovire manjša kot prejšnja leta. Od 765 glasov je bilo na občnem zboru zastopanih 2098. Občnemu zboru je predsedoval Zvezni predsednik Ivan Knez, veletržec v Ljubljani. Iz poročila načelstva podanega po pisarniškem vodu Pečarju posnamemo. Zveza je imela skupnega prometa 1. 1916. 15.711.590 K 98 v, koncem 1. 1916. je bilo vlog na tekočem računu 3.032.158 K 23 v in danih kreditov 2.954.987 K 62 v. Vplačanih deležev koncem 1. 1916. je bilo 73.650 kron. Poslovanje posameznih Zveznih članic je bilo zelo različno. Opaziti je bilo, da so vse denarne članice Zveze dobivale v izobilju hranilnih vlog. Velika skrb jim je bila, kako in kam

nalagati brez izgub odvisno gotovino. Zveza je koncem 1. 1916. šla svojim članicam na roko, da tozadevno niso trpele nobene škode. Zelo znaten znesek so članice Zveze podpisale na dosedanjih vojnih posojilih. Poročevalec opozarja, da sedanje izobilje naloženega denarja po končani vojni ne bo več in da mora biti skrb vsake denarne zadruge, da pazi na mobilnost — drugod naloženih kapitalij. Po končani vojni bode vpraševanje po posojilih zelo veliko, obrt in trgovina, če se hočeta zopet razviti, bode ta rabila gotovino. Tem zahtevam bodo članice Zveze slov. zadrug z ozirom na njih realni ustroj lahko ustregle. Nedenarne zadruge so se nekoliko slabše razvijale, posebno so pa prizadete mlekarne. Nekatere mlekarne zadruge so morale vsled pomanjkanja krmil in živine ustaviti začasno poslovanje. Iz poročila o organizatoričnem delu Zveze 1. 1916. podanem po revizorju Reicherju je razvidno, da je štela Zveza koncem 1. 1916. 118 članic, od teh odpade na Kranjsko 73, Primorsko 44 in na Štajersko 1. V 1. 1916. je bilo izvršenih 85 revizij, pri čemur se je opazilo, da je delo Zveze tekom 10 let obrodilo v splošnem zadovoljiv uspeh. H koncu je predsednik pozivljaval udeležnike na intenzivno zadrugno delo, ki bo po končani vojni zahtevalo veliko nesebičnosti in truda, ki pa bo gotovo rodilo stoteri sad.

— **Oddaja usnja čevljariskim mojstrom v Ljubljani in sodnem okraju ljubljanska okolica.** Čevljarški mojstri v Ljubljani, ki si hočejo kupiti usnje, naj se oglase zaradi tiskovin za potrdila o prejemu usnja pri zadrugnem načelniku g. Karlu Kordeliču v Ljubljani, Rimska cesta 5, čevljarji iz sodnega okraja ljubljanska okolica pa pri g. Ivanu Kranjcu v Spodnji Šiški št. 4 (tik cerkve). Usnje se bo prodajalo od srede, dne 26. septembra 1917 dalje.

— **Vajence za obrtnike posreduje uprava vajeniškega doma.** Zglašeno se namreč dosti vajencev, ki še niso našli mojstrov. Slednji se zato vladno vabijo, da sporoče v čim najkrajšem času svoje priglaske za sprejem vajencev v učenje na upravo Vajeniškega doma v Ljubljani, Komenskega ulica, Rokodelski dom.

— **Christofov učni zavod sprejme v dnevne tečaje le še 15, v večerni tečaj pa 20 gojenek in ozirom gojencev.** Šolsko leto za dnevne tečaje prične 1. oktobra t. l. ob 8. uri jutraj, za večerne tečaje pa istega dne ob 8. uri zvečer. — Zunanji gojenec in gojenke, ki ne bi mogli priti pravčasno k pouku radi omejenega prometa, oglašijo naj se takoli, ko jim bode mogoče odpotovati od doma.

— **Tvrška Ebenspanger.** Poroča se nam, da je naša notica o preselitvi tvrške Ebenspanger na Ogrsko povsem neresnična. Tvrška ostane še nadalje v Ljubljani.

— **Prememba posesti.** Gresslovo hišo v Gradišču, kjer je gostilna »pri kromu«, je kupil tovarnar Dragotin Hribar za 200.000 K.

— **Izbrbljena je bila v soboto dopoldne od Mestnega trga po Židovski ulici do pošte srebrna zapesna damska ura.** Odda naj se proti nagradi v gostilni pri Kolovratarju.

— **Izgubljen je bil včeraj popoldan črn pas.** Kdor ga najde, ga naj odda na policijo.

Aprovizacija.

† **Meso na rumene izkaznice C.** Stranke, ki imajo rumene izkaznice s črko C, prejmejo meso v torek, dne 25. septembra popoldne v cerkvi Sv. Jožefa. Določeno je ta - le red: od 1. do ½2. št. 1—200; od ½2. do 2. št. 201—400; od 2. do ½3. št. 401—600; od ½3. do 3. št. 601—800; od 3. do ½4. št. 801—1000; od ½4. do 4. št. 1001—1200; od 4. do ½5. št. 1201—1400; od ½5. do 5. št. 1401—1600; od 5. do ½6. št. 1601 do 1800; od ½6. do 6. št. 1801—2000; od 6. do ½7. št. 2001—2200; od ½7. do 7. št. 2201 do konca. Kilogram stane 2 K. Ena oseba dobi ¼ kg, 2 osebi ½ kg, 3 do 4 osebe ¾ kg, 5—6 osebi 1 kg, 7—8 osebi 1¼ kg, več osebi 1½ kg. Prinesite drobiž zanesljivo s seboj in pridite točno ob urah, ki so tukaj določene. Otroci, ki so pod 10 let stari, ne pošiljajte po meso.

† **Testenine na rumene izkaznice B.** Stranke, ki imajo rumene izkaznice s črko B, dobe testenine v torek, dne 25. septembra popoldne v cerkvi Sv. Jožefa. Na vrsto pridejo od 2. do ½3. št. 1—150; od ½3. do 3. št. 150—300; od 3. do ½4. št. 300—450; od ½4. do 4. št. 450—600; od 4. do ½5. št. 600—750; od ½5. do 5. št. 750—900; od 5. do ½6. št. 900—1050; od ½6. do 6. št. 1050—1200. Ostale stranke z rumenimi izkaznicami B prejmejo testenine pozneje, dan in uro objavimo pravčasno. Vsaka oseba dobi ¼ kg. Kilogram stane 1 K 20 vin. Vhod pri glavnih vratih.

† **Sadje na rdeče in rumene izkaznice A.** Stranke z rdečimi in rumenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko A, prejmejo sadje v torek, dne 25. septembra popoldne na dvorišču šole na ledini v Komenskega ulici. Na vrsto pridejo

od 2. do ½3. stranke z rdečimi izkaznicami A št. 1—100; od ½3. do 3. št. 100 do konca. — Od 3. do ½4. dobe sadje vse stranke z rumenimi izkaznicami A. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 40 vin. Pripravite drobiž in posodo za sadje.

† **Sadje na rdeče izkaznice.** Stranke z rdečimi izkaznicami brez črke A št. 1—500 prejmejo sadje v torek, dne 25. septembra popoldne na dvorišču šole na ledini v Komenskega ulici. Na vrsto pridejo od ¼4. do 4. št. 1—100; od 4. do ½5. št. 100—200; od ½5. do 5. št. 200—300; od 5. do ½6. št. 300—400; od ½6. do 6. št. 400—600. Vsaka oseba dobi 1 kg. Kilogram stane 40 vin. Pripravite drobiž in posodo.

† **Podražanje sladkorja.** O kratkem izide nova naredba o prometu s sladkorjem in o novih cenah za to že itak redko blago. Za zdaj naznanjajo, da bo na Dunaju povišana cena sladkorja kar za 30 vinarjev. Prav žal nam je, da ne moremo izvedeti, po čim prodajajo avstrijski sladkor v inozemstvu. Svoje dni je naša vlada izvoz sladkorja posebno pospeševala z eksportnimi premijami; takrat so na Angleškem celo prašiče krmili z avstrijskim sladkorjem, dočim, je bila za domače prebivalstvo cena sladkorja izredno visoka.

Razne stvari.

• **Velika nesreča v rudniku.** V premo-gokopu Lupyeni je nekdo iz neprevidnosti vrgel vžgalico na stran in s tem povzročil velikansko eksplozijo. 59 oseb je bilo ubitih, 5 težko, 50 pa lahko ranjenih.

• **Eksplozija v Londonu.** V neki tovarni na vzhodu Londona je nastal požar, ki je povzročil med kemikalijami, zbranimi v tovarni veliko eksplozijo. Vsa velika tovarna je uničena, ravnotako več drugih tovarn, poskodovanih pa na stotine hiš. Človeških žrtev ni bilo nič.

• **Zakoni za mladino.** Pravosodno ministrstvo razglašja, da predloži poslanski zbornici dva zakona, tičoč se mladine. Za zdaj načrtov ni objavilo, nego izdalo le velik slavospev na svoje delo. Spriču oblastne skrbi za mladino, ki je zdaj običajna pri nas, bo neupnost še najbolj umestna.

• **Avstrijska družba za izdelovanje orožja** je imela v minoletem poslovnem letu 18.345.188 kron čistega dobička. Koliko je s spretnim bilanciranjem odtegnila obdavčenju, je seveda njena tajnost. Družba je darovala za vojnopreskrbne namene 3 milijone in za preskrbo lastnih uslužbencev pol-druhi milijon.

• **Napitnine v Petrogradu.** Ruska revolucija je odpravila napitnine v hotelih, gostinah in kavarnah. Dne 18. julija je dobila dotična naredba veljavo. Prizadeti uslužbenci so takoli ustavili delo in so prisilili delodajalce, da so jim priznali namesto napitnine, delež na skuplu. Seveda so delodajalci to zopet odvalili na goste.

• **Tetanus** se imenuje jako nevaren krč. Zda se je oglašil zdravnik dr. Welhe v Monakovem in svari nujno, naj ljudje nikar ne hodijo bos, ker lahko dobe ta smrtonovarni krč. Tudi priporoča, naj se boso-voči, če se kaj poškoduje na nogi, takoj zglobo pri zdravniku ter da naj sploh nihče ne hodi bos, nego naj raje nosi čevlje ali sandale.

• **Izmenjava vojnih vjetnikov.** V švicarskem zveznem svetu je bila razprava o izmenjavanju vojnih vjetnikov. Svetnik Ador je povedal, da je v vojnem vjetništvu centralnih držav kaka dva milijona ententnih vojakov; v vojnem vjetništvu ententnih držav kake tri milijone vojakov centr. držav. Glede izmenjavanja vjetnikov sta se v Haagu domenili šele Angleška in Nemčija.

• **Umor v Budimpešti.** Blizu mesta je policija našla umorjeno 14letno hči nekega delavca, Julijo Hulego in doglala takoli, da je bilo dekle najprej posiljeno, potem pa umorjeno. Morilec se je slučajno sam izdal. Na cestni železnici sta namreč dva vojaka hotela spraviti na voz veliko vrečo paprike, a ko se je izkazalo, da je bila paprika ukradena na kolodvoru, sta vojaka zbežala. — Umorjena deklica je pa bila vsa posuta s papriko in to je policijo spravilo na sled morilcu. Prijela je 21letnega krznarskega pomočnika Roberta Kramerja, ki je bil že mnogokrat zaprt in je dezerter. Njegovega spremljevalca še niso našli.

• **Živila na Angleškem.** Iz nevtralnih listov je poznano, da je vojna podmorskih čolnov glede živil provzročila Angleški le malo škode. Čuti se ta vojna samo vsled tega, ker mora Angleška preiskovati živila tudi svojim armadam na raznih bojiščih. Angleški kontrolor živil lord Rhondy je ne samo energično, nego tudi jako uspešno nastopil proti »dobičkarjem« pri živilih in jih udušil. Meso se prodaja po maksimalnih cenah, kruha je dovolj in velja hleb, ki je štiri funte težak, 90 vinarjev našega denarja. — Sladkor, speh in premog je dobili samo na nakazila; a kdor ima nakazilo, dobi tudi res blago.

• **Zaradi goljufije na smrt obsojen in ustreljen.** Vojaško poveljstvo na Dunaju je v povelju št. 213 z dne 13. septembra 1917 razglasilo naslednjo odredbo vojnega ministrstva: »Armado nadpoveljstvo je c. in kr. vojnomu ministrstvu pod O št. 19.070/17 naznanilo: Črnovojniški narednik Anton Schmidt, črnovojniško okrajnega poveljstva št. 1. Dunaj, dodeljen operacijski blagajni 5. armadnega poveljstva, je šel začetkom septembra 1916 pri vojnopoštem uradu 339 iskat za operacijsko blagajno namenjeno pisemsko pošto, je obdržal zase vadno pismo z dvema vloženima potrdili vojnega bolnišnice 3/8, glaseči se na 12.369 K 80 vin. za vojnega liferanta Franca Drusko-vo v Brezicah ob Savi in dal ta znesek dvigniti po neznanem možu, ki se je napačno izdal za Drusko-vo, na podlagi potrdila operacijske blagajne 5. armadnega poveljstva, v smislu § 444. odstavek 2. vol. kaz. pravd. reda in razglasom višjega armadnega poveljstva v nagli sodbi z dne 16. marca 15. op. št. 32.183 § 46 vol. kaz. zak. obsojen na degradacijo in na smrt z ustreljenjem. Sodba je bila izvršena dne 10. januarja t. l. To je splošno razglasiti.«

Spominjajte se Rdečega križa.

Gospodarstvo.

Nabirajte — užitne gobe!

(Dolge.)

III. skupina: bodičaste glive ali jezevke.
Bodičaste so tiste glive, ki imajo na spodnji strani klobuka namesto cevč ali lističev ločene pa na gosto nasajene tanke, mehke bodice kakor jež.
Strupena ni nobena jezevka. Nekatere so neužitne, ker so preveč zategle ali usnjaste; mehke in rahlo mečnate so pa prav okusne, posebno tiste, ki imajo bele, sive ali rumene bodice pod klobukom. Iz njih se dela najboljša gobja moka.

IV. skupina: betičaste ali grmičaste glive.
Grmičaste ali betičaste glive so najbolj podobne brezlistnim grmom, ki imajo mnogo vej in vejice, na koncih pa navadno nekoliko odebele betice ali prsteca, ki so prevlečeni s trosotvorno plastjo (plo-downeo).

Vse betičaste glive so užitne, naj si bo katerekoli barve; nobena ni ne-
užitna.

Najboljše so seveda mlade, ker so bolj
rahle; stare so pa že nekoliko zategle.

Mokre (v dežju brane), sluzave
in prestare niso več užitne, ker ne pri-
jajo želodcu.

Dobre so za prikuho, še boljše za so-
lato. Zrezane podolgem na tanke režnje in
10 minut v slani vodi kuhane in potem s
kisom, oljem in poprom pripravljene, dajo
zborno jelo.

V. skupina: trebuchaste glive.

Trebuhaste glive so jajčaste, kroglaste
ali hruškaste oblike in rastejo na tleh ali
tudi na lesu. Mlado plodišče ima jedrnat
meč (sredino), godno (zrelo) je pa polno
rjavkastega prahu (trosov).

Dokler je notranja meča bela in
jedrnat, tako dolgo so užitne.
Neužitne ali celo strupene so
tiste, ki imajo modrikasto - črno
mečo.

Trebuhaste glive je treba le malo časa
kuhati.

VI. skupina: jamičaste glive ali
smrčki.

Smrčki (mavrohi) nimajo pravega
klobuka, kakor druge glive, temveč mečnat,
znotraj oteč, ki se zgoraj malo razširi in
se konča v okrogel ali jajčast, mečnat pa
tudi oteč, zunaj jamičasto grbav (smrček)
ali nepravilno krpast in kodrast (hrček) klo-
buk, ki mu površino pokriva plodna plast.

Vsi smrčki in hrčki so užit-
ni. Strupenega ni nobenega. Sve-
ži smrčki in hrčki imajo sicer nekoliko stru-
penega »helvella« — kisline, zato jih je tre-
ba pred pripravljanjem popariti z vrelo
vodo, da se kislina v njej raztopi; vodo vr-
žemo potem proč.

Ker so to prve glive spomladi, zato so
nam tem ljubše.

(Dolge prihodnjič.)

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Od 1. septembra naprej zopet poučujem klavir.

Aneta Potocnik, Gigaletova ulica št. 4/
II. nadstropje, Ljubljana. 2820

Izurjena

stenografka

želi spremeniti svoje dosedanje
mesto. Cenjene ponudbe prosi pod
»Izurjena stenografka/3204« na
upravnstvo »Slovenskega Naroda«

Za premogokop

se išče družabnik
z 5—10.000 K. Dober dobiček, lahko je in-
valid, ženska in pisar itd. za nadzorovanje. Pu-
bliče in obširnejše ponudbe na Bošnja-
asistent L. St., cementna tovarna v
Zidanem mostu. 3253

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumin,
janož in druga semena kupuje
vedno in v vsaki množini, ter plačuje
po najvišjih dnevnih cenah
trgovska firma

J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

Brinje

za kuhanje žganja
oddaja

v večjih in manjših množinah trdka

Ivan Jelačin, Ljubljana,
Emonska cesta št. 2.

Kupujem in prodajam.

bodisi pohištvo, steklenino, že-
lezo, sulice, porcelan, orožje,
podobe, star denar, sploh vse,
kar je najmanj 50 let staro.
Obenem kupim staro zobovje.

Posredujem za hiše, zemljišča itd.

Albert Derganc
brivec in koncesionarni starinar
Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

Prodaja se več

novih moških in ženskih dvokoles
z dobro že staro pnevmatiko ter

šivalnih STROJEV
»Singer« in »Ringschiff« in dva amerika-
nska pisalna stroja v dobrem stan.

Novo! Došlo so Novo!

žepne električne svetilke

brez baterij, dajo lepo trajno svetlobo.

Kupi se več že rabljenih in tudi pokvarjenih

PISALNIH STROJEV.

F. BATJEL, Ljubljana,

Starl trg št. 28.

Z uporabo Vašega crema

VUNOME

sem dosegel, da postane polt potem
ko sem obril, prožna, čista; tudi
spravi iz obličja neprijetne lisice.
Sploh je krema »Vunome« najpri-
pravnejša, da se ohrani kožo na
obličju in na roki nežno.

Vladimir Würder,

tenor. opere Pilsenskega gledališča.

Izdaje: Laboratorij Hera, Praga-
Vrbovice, Halek ul. 35, tel. 6443.Veliki lonček 3 K, srednji K 1.50, za
poskušnjo 60 vin. — Pošilja se po
pošti proti vpslatvi zneska z dodat-
kom 60 v za porto.

Zaloga v Ljubljani: Lekarna

U. pl. Trakoosy. 2084-II.

Tesar in izprašan kurjač

dobiča takoj službo v strojni tovarni
SAMS & Co v Ljubljani, Metelkova ul. 4.

Modistko in učenko

sprejme takoj Ivanka Stegnar-
Višič, modistinja, Ljubljana, Rimska
cesta št. 10. 3250

Špretni šivilje

se sprejmejo takoj proti dobri plači.
Istotam tudi učenke.

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

S kurivom

pomorem onemu, ki mi preskrbi
mehkano stanovanje 2 sob v sre-
dini mesta. Prilijše prednost. 3262

Naslov pove upravn. »Slov. Naroda«.

Petrolej

dam za semensko pšenico in
semensko ajdo. — Albert Dom-
ladiš, Ilirska Bistrica. 3246

Prodaja se več

: hiš :
v mestu Ljubljana in bližnji okolici.

Pojasnili daje pisarna dr. Ivana
Tavčarja, Sodna ulica št. 2. 3256

Vdovec posestnik s štirimi otroci
išče pridno in varčno

GOSPODINJO

katera zna dobro kuhati in oprav-
ljati vsa k gospodinjstvu spadajoča
delo. — Naslov pove uprav. »Slov. Nar.«
3258

Fran Marolt, Ljubljana,
Slovenske 1085

vojaške narodne pesmi

za K 1.50 ali 1.80 se dobe že.
Po pošti 20 v. več. Najlepše darilo!

Za Spodnjo Šiško

se sprejme
eno ali dve raznašalki.

Oglasiti se je v upravnistvu
»Slovenskega Naroda«.

Licitacija žrebet.

Pri poveljstvu trenske skupine v parku pod
Tivolijem

se bo prodalo v soboto 29. septembra t. l. ob 9. uri zjutraj okrog

200 žrebet licitacijskim potom.

Ponudbe smejo staviti le take osebe, ki imajo od okrajnega glavarstva
potrdilo, da so poljedelci ali konjerejci. Prekupčevalci konj in mešetarji so od
kupčije izključeni. 3220

Posojilnica v Mariboru

(Narodni dom)

razpisuje za šolsko leto 1917/18

ustanove za dijake visokošolce

- 1.) dr. Franc Rapočevih devet po 300 kron,
- 2.) Posojilnice dve po 300 kron.

Pravico do ustanov imajo dijaki slovenske narodnosti (za dr. Rapočeve
ustanove posebnost iz mariborskega in šoštanskega okraja).

Prošnjam je treba priložiti krstni list ali domovnico, ubožno spričevalo
spričevalo o izpitih ter indeks.

V prošnji se naj omeni, ako že dobiva prošnjik drugod kako podporo
ter se naj tudi navede študijski semester.

Prošnje je vložiti do 20. oktobra 1917 pri Posojilnici v Mariboru
(Narodni dom).

Ravnateljstvo.

+

Dr. J. A. Zibert, c. kr. bibliotekar na dunajskem vse-
učilišču naznanja, da je v prognanstvu dne 19. septembra ne-
nadoma umrl gospod

Fran Maselj-Podlimbarski
pisatelj.

PULKAVA, dne 20. septembra 1917. 3257

Mesto posebnih naznanj.

✠

Rado Jereb, c. kr. notar, sedaj c. kr. nadpomočnik in
Karla Jereb roj. Turk
naznanjava v svojem in v
imenu svojih otrok: Radota,
Dragota, Dušana, Milejke in Jelene
sorodnikom, prijateljem ter
znancem, da je preminula
naša ljubljenska

Andica.

Radeče, pri Zidanem mostu, dne 24. septembra 1917.

3254

Žalujoča rodbina.

Zahvala.

Povodom smrti naše ljube hčerke

Miču

izkazano nam je bilo z mnogobrojno udeležbo pri pogrebu, z darovi
prekrasnega cvetja in z doposlanimi sožaljnimi izrazi, toliko sočutja, da
ne najdemo pravega izraza zahvale.

V srcu nas je ganila tako mnogobrojna udeležba njenih cvetje
nosečih součencev pri pogrebu, s čemur so spomin našega predobrega
otroka posebno počastile.

V neskončni bolesti so nam bila v resnici najboljša tolažba tako
mnogobrojna sočuteča srca.

TRBOVLJE-VODE, dne 17. septembra 1917.

Rodbina Franc in Ivana Dolničar.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 12,000,000. Rezerve: okrog K 1,000,000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižico in jih obrestuje po čistih 4 %.
Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu
obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke
c. kr. razredne loterije.

Brzjavni naslov: JADRANSKA.

Centrala:
Trst.

Podružnice:
Dobrovo
Dunaj
Kotor
Metković

Opatija
Spiljet
Sibenik
Zadar

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

10

Telefon št. 257.